

El turisme estranger a Lleida: una primera radiografia

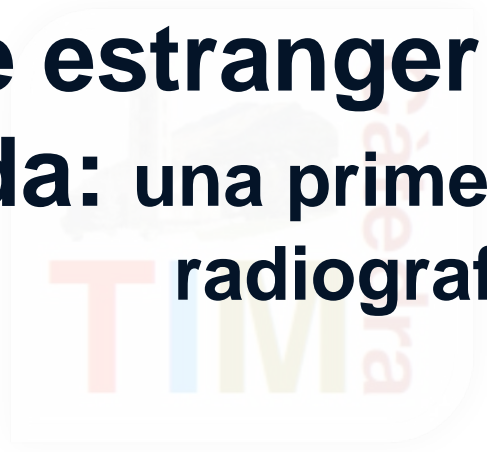

Universitat de Lleida

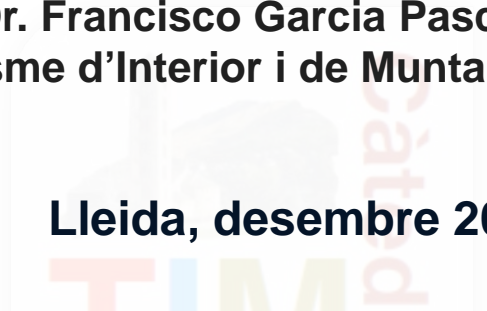
Diputació de Lleida
Patronat de Turisme

Càtedra de **T**urisme d'**I**nterior i de **M**untanya

*Document pendent de
correcció lingüística*

El turisme estranger a Lleida: una primera radiografia

© Dr. Francisco Garcia Pascual
© Càtedra de Turisme d'Interior i de Muntanya

Lleida, desembre 2014

El turisme estranger a Lleida: una primera radiografia

El turisme és una de les grans indústries de l'economia lleidatana, un sector dinàmic i cada cop més complex y heterogeni. A més, tot i la crisi econòmica nacional i internacional, i la seva magnitud i impacte sobre la renda de les famílies i en les seves possibilitats de fer de despesa en oci, el turisme ha demostrat aquests anys una nítida capacitat de mantenir el dinamisme (s'han generat nous productes, noves destinacions, noves motivacions, noves formes de "vendre productes temàtics o destinacions territorials" i "d'informar-se", noves estructures empresarials, noves empreses de transports de viatgers, etc.).

A Catalunya i a Espanya, en el turisme històricament han tingut un protagonisme fonamental els fluxos de turistes que procedien de l'estranger. A les Terres de Lleida i al Pirineu i la Val d'Aran el turisme estranger té un paper creixent, tanmateix desenvolupa un paper sensiblement inferior al registrat a la resta d'espais turístics catalans i espanyols.

En els darrers anys, especialment els exercicis del 2013 i el de l'actual 2014, ha suposat un enfortiment del ritme de creixement del nombre de turistes estrangers que visiten la demarcació de Lleida. No obstant, cal advertir que en termes de generació d'ingressos són els excursionistes estrangers (aquells que no pernocten) els que tenen un rol més destacat -tot el contrari del que succeeix a la resta del país-.

El Flash Informatiu 2 de la *Càtedra de Turisme d'Inferior i de Muntanya* vol, així, ser una primera radiografia del turisme estranger en territori lleidatà.

1. L'any 2013, segons l'estimació que realitzada a partir de les dades de l'enquesta FRONTUR que realitza l'Institut d'Estudios Turísticos i les xifres elaborades per la Direcció General de Turisme de la Generalitat, el nombre de turistes estrangers que van arribar a la província de Lleida van ser de 203.900 persones. No obstant, si a aquests els hi sumem les segones destinacions (és a dir, turistes que adreçant-se prioritàriament a altres indrets de Catalunya, després realitzen un altre viatge turístic a alguna localitat lleidatana amb pernoctació), el volum de turistes estrangers assoliria els 222.000.
2. Si tenim present l'evolució de l'arribada de turistes que mostren les enquestes mensuals de FRONTUR i de les tendències que defineixen les enquestes d'allotjament en establiments hotelers, cases rurals, apartaments i càmpings de l'INE de gener a novembre de 2014, podem estimar que el nombre de turistes estrangers l'any 2014 (comptant visites en primera i segona destinació) estarà en 247.000 persones. Aquest valor implica que els turistes estrangers hauran crescut en un 11,3% durant el 2014 a la província de Lleida respecte a l'any precedent; aquest valor és sensiblement superior a la ràtio que fins ara registren Catalunya i Espanya durant aquest any, que respectivament estarà en 5,6% i del 7,2%. Aquest fort creixement del 2014 que, a l'espera del que succeirà amb l'inici de la campanya d'hivern en les estacions d'esquí durant el desembre, s'està basant a l'igual del que passa al conjunt català en un moderat increment dels turistes estrangers allotjats en establiments de pagament, amb un 4% més que l'any anterior i, sobretot, en un augment molt elevat de turistes estrangers que s'allotgen en cases de familiars o amics o en habitatges propis -segones residències-, amb una pujada del 25%.
3. L'evolució recent, doncs, mostra un període conformat pels últims sis anys (2009-2014), en plena crisi econòmica europea, en els quals el turisme estranger a Lleida (Pla de Lleida, Pirineus i Val d'Aran) va registrar pèrdues significatives percentualment que pràcticament van afectar al conjunt del territori lleidatà. No obstant, des de l'any 2012 va iniciar-se un canvi de tendència que es reflecteix en ràtios de creixement elevades, el que permetrà que Lleida aquest any 2014 recuperi el nombre de turistes estrangers que rebia abans de l'agudització de la crisi econòmica.
4. La demarcació de Lleida, tanmateix, té un paper molt reduït en termes de captació de turistes estrangers que es desenvolupa a Catalunya i a l'Estat Espanyol. En efecte, l'any 2013 Lleida va concentrar només l'1,43% dels turistes estrangers que van arribar a territori català, i va representar el 0,37% dels rebuts al conjunt de l'Estat. La previsió pel 2014 se situa en terminar l'any amb un pes del 1,49% del total català i del 0,38% del total estatal. Cal tenir present que l'any 2009 Lleida havia arribat a suposar quasi el 2% dels turistes estrangers que viatjaven a Catalunya.

5. En canvi, Lleida juga un paper important en termes de captació d'excursionistes estrangers -per tant que no pernocten-, gràcies a la seva posició geogràfica. Així, l'any 2013 amb dades elaborades a partir de la informació que proporciona l'enquesta FRONTUR, Lleida va rebre un total de 2.446.700 d'excursionistes procedents d'altres països. Aquesta xifra suposà pràcticament el 19% del total d'excursionistes estrangers que va venir a Catalunya l'any 2013, que quasi van arribar als 13 milions de persones. Segons les dades disponibles fins el mes de novembre podem concloure que aquest volum d'excursionistes per l'any 2014 a Lleida s'incrementarà de forma similar al conjunt català en un 1%.
6. Els turistes estrangers van realitzar durant l'any 2013 un total de 896.600 pernoctacions a la demarcació de Lleida, el que suposa una mitjana de 4,4 nits per turistes d'estada mitjana. A Catalunya aquesta estada mitjana fou superior, de l'ordre de 7,7 nits per turista. Si distribuïm els turistes estrangers per trams de nits de pernoctacions podem observar que un 34% només va pernoctar un nit, un altre 32% de 2 a 3 nits, un 24% de 4 a 7 nits, un 7% de 8 a 15 nits i només un 3% van superar les 15 nits. Evidentment aquesta distribució condiona els ingressos que es deriven de la presència de turistes estrangers en el territori. Cal tenir present, per exemple, que a Catalunya tan sols el 6% dels turistes estrangers passaven una única nit d'estada. És molt probable que en el cas lleidatà es sumin la curta durada dels turistes que venen a esquiar al Pirineu i la també curta estada dels viatges per negocis que es produeixen cap a Lleida ciutat i altres poblacions importants. A nivell territorial l'estada mitjana relativament més baixa es registra segons aquestes dades a l'Alt Urgell i a la Cerdanya Lleidatana.
7. Els turistes estrangers van mostrar una predisposició per allotjar-se en hotels, hostals i pensions durant l'any 2013 (fet que amb la informació disponible continuarà l'any 2014). En aquest cas, hem combinat les dades de les enquestes mensuals de FRONTUR i les de les enquestes d'allotjament en establiments hotelers, cases rurals, apartaments i càmpings de l'INE, de gener a desembre de 2013. Així, dels 222.200 turistes que van arribar a la demarcació de Lleida en primera i segona destinació, un 53% es va allotjar en hotels, un 10% en càmpings, un 2% en apartaments regulats i un 1% en cases rurals, establiments als que hem d'afegir el 5% que van pernoctar a habitatges en propietat (segones residències en mans d'estrangers, per tant) i un 29% en habitatges de familiars i amics. Cal dir que el percentatge d'estrangers allotjats en hotels a Lleida és sensiblement inferior al que es registra a Catalunya, en canvi Lleida té un percentatge força superior en el cas del paper que juguen els habitatges de familiars i d'amics que en principi no suposen cap tipus de pagament per allotjar-se.

8. És evident que els turistes arriben de països molt diferents. Tot i així, Lleida mostra una elevada concentració dels estrangers que ens visiten amb dos orígens, siguin turistes o excursionistes: França i Andorra. Així, l'any 2013, França era l'origen del 46% del turistes que van arribar a la demarcació de Lleida i Andorra ho era del 39%. És a dir, el 85% del turistes estrangers que ens van visitar provenien de França i d'Andorra. A molta distància, trobem altres països com el Regne Unit, Itàlia, Estats Units, Alemanya o els Països Baixos. Si parlem dels excursionistes estrangers, encara aquesta elevada concentració de mercats d'origen es fa més palesa; doncs, França aportava el 63% del total i Andorra un altre 34%, és a dir, que tots dos junts suposaven el 97% dels excursionistes que va rebre Lleida l'any 2013.
9. Els turistes estrangers van arribar a Lleida bàsicament en cotxe particular, de forma lògica amb la proximitat dels dos grans mercats d'origen dels turistes: França i Andorra. Efectivament, a partir de la informació de les enquestes de FRONTUR, podem observar que el 84% del turistes forans van venir en cotxe. Aquest percentatge és clarament superior al registrat a Catalunya o a Espanya. A notable distància trobem els turistes que han arribat en avió un 11% (aquí apareix el paper de l'aeroport de Lleida-Alguaire evidentment, tot i que també hi participen altres aeroports catalans), seguits del 3% que va venir en autocar i el 2% en tren.
10. En quant a la destinació dels turistes estrangers que visiten la demarcació de Lleida podem parlar d'un paper central de la Val d'Aran i dels Pirineus, tot i que les dades aquí s'han d'assumir com orientatives, que ens ajuden a dibuixar tendències generals, ja que les enquestes que s'efectuen per les institucions oficials a estrangers quan entren al país, si bé pregunten pel municipi concret a on van, poden incorporar una tendència que alteri els resultats "beneficiant" lloc coneguts pels estrangers o als llocs per on s'han entrat al país. Conjugant les dades de FRONTUR i les que publica la Direcció General de Turisme sobre distribució dels turistes estrangers per marques turístiques, podem assenyalar que a Lleida els turistes estrangers van anar en un 70% a la zona pirenaica i en canvi un 30% ho van fer al Pla de Lleida. Per comarques, destacava l'any 2013 especialment la Val d'Aran que concentrava el 42% del turistes estrangers de primera i segona destinació, seguida del Segrià (amb Lleida ciutat al capdavant) amb un 22% i l'Alt Urgell amb un 19%.

11. Finalment, s'ha volgut aproximar als ingressos que generen els turistes estrangers a Lleida. Per fer-ho s'han utilitzat les mitjanes de despesa dels turistes segons nacionalitats per a Catalunya, que es recullen en l'enquesta EGATUR 2013 de l'Institut d'Estudios Turísticos i en les dades que publica la Direcció General de Turisme de la Generalitat –que també es basen en la pròpia EGATUR–, valors que hem aplicat al nombre de turistes de cada nacionalitat que va rebre Lleida durant l'any 2013, tenint present els dies d'estada. Aquesta mateixa operació s'ha desenvolupat en el cas de l'anàlisi de la despesa dels excursionistes, que també es recull en la mateixa font. Lògicament, cal tenir present que és una primera aproximació que la realització d'enquestes ad hoc a Lleida ens permetrà millorar qualitativament. En tot cas, amb aquesta informació, s'estima que el turisme estranger va deixar a la demarcació de Lleida l'any 2013 un total de 459,2 milions d'euros, dels quals 123,8 milions eren dels turistes i 335,4 milions eren els gastats pels excursionistes. Lleida així representava el 2,9% dels 15.933 milions d'euros que va reportar el turisme estranger l'any 2013 a Catalunya. La diferència la trobem en què els excursionistes representaven el 10% del ingressos per turisme estranger a Catalunya i un significatiu 73% a Lleida. D'aquestes dades es pot deduir que la despesa mitjana per turista estranger a Lleida va ser de 607 euros (clarament per sota de la mitjana catalana) i de 137 euros per cada excursionista. L'evolució de l'EGATUR per Catalunya que s'ha conegut referida a bona part de l'exercici 2014, aplicada a l'estructura d'ingressos lleidatana, suposaria en principi que l'any 2014 els ingressos per turisme estranger a Lleida podrien situar-se en els 451,5 milions d'euros, disminuint un 1,7% respecte a l'any 2013. En tot cas, a Lleida cal esperar el comportament del mes de desembre en el turisme d'hivern als Pirineus, per avaluar positivament o negativament el resultat global de l'exercici.

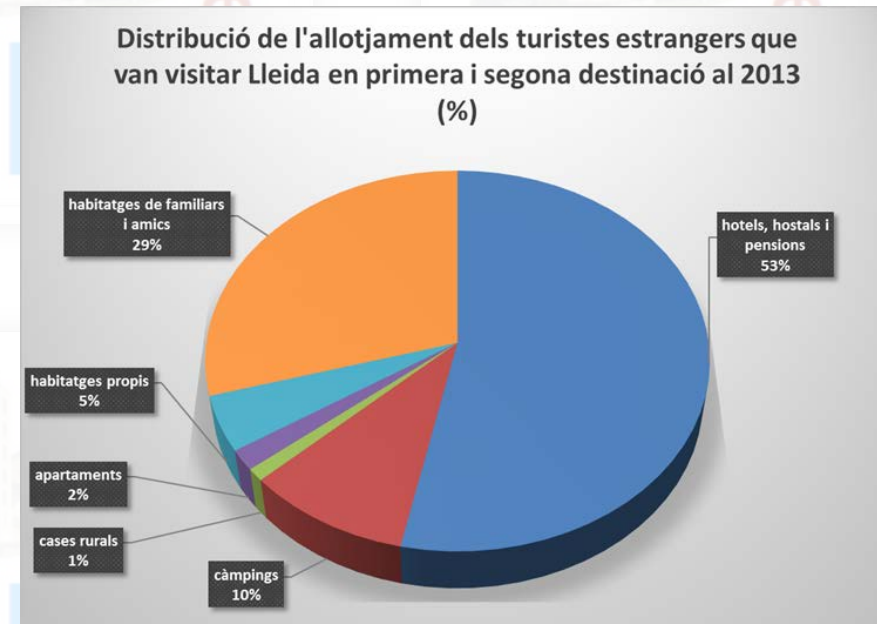
Gràfica 1
El turisme estranger a la demarcació de Lleida

Font: Elaboració a partir de les dades de l'enquesta FRONTUR de l'Institut d'Estudis Turístics –amb informació provincial i local- i de les dades que publica la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya –amb informació per marques turístiques-.

Gràfica 2

Tipus d'allotjament del turisme estranger a la demarcació de Lleida

Font: Elaboració a partir de les dades de l'enquesta FRONTUR de l'Institut d'Estudis Turístics, de l'informació de les enquestes d'allotjament d'hotels, cases rurals, càmpings i apartaments de l'INE, i de les dades que publica la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya.

Lleida va rebre l'any 2013 222.000 turistes estrangers i la previsió és que el 2014 hagin arribat a 247.000

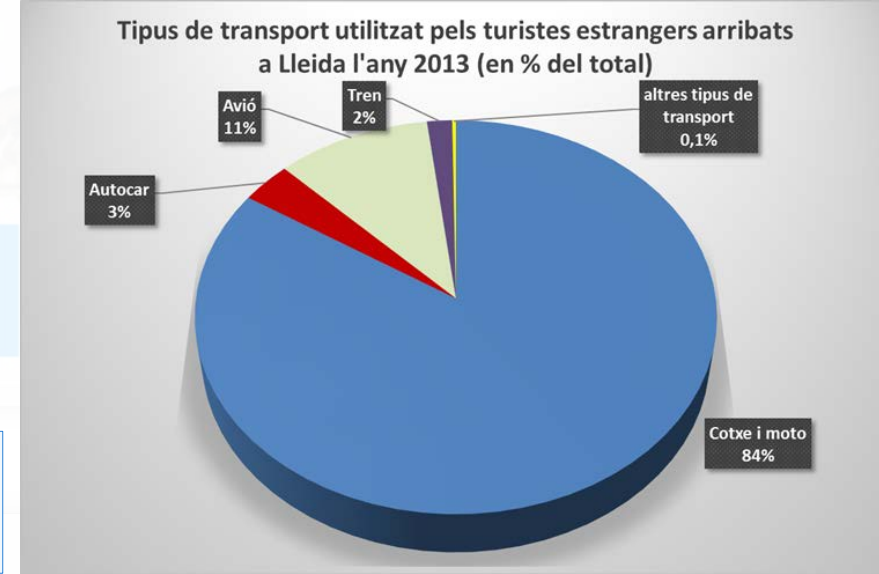
Lleida va comptar l'any 2013 amb 222.000 turistes estrangers i 2.446.000 excursionistes estrangers

El 53% dels excursionistes es van allotjar en hotels i un 29% en cases de familiars i amics.

El 70% dels turistes estrangers van al Pirineu i la Val d'Aran i el 30% al Pla de Lleida.

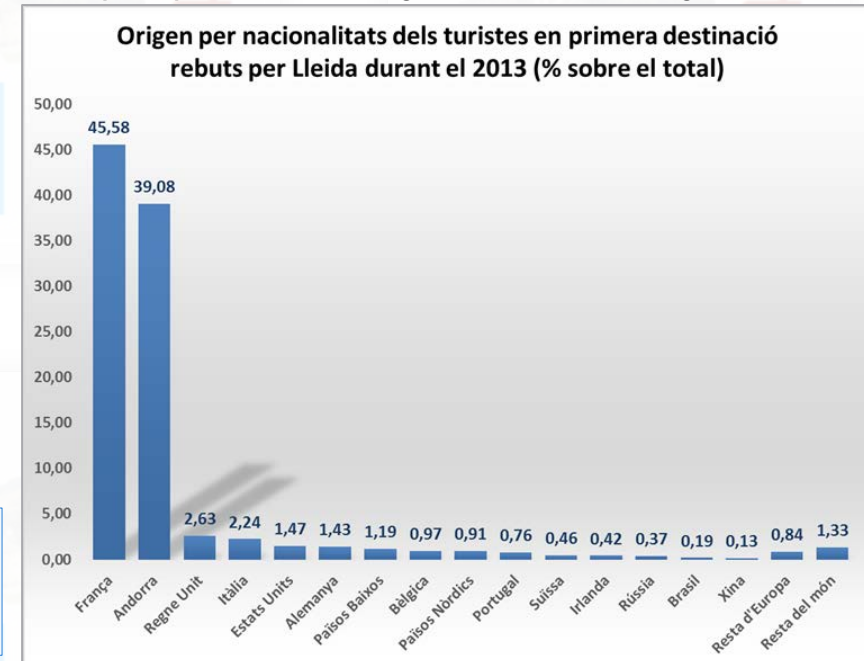

Gràfica 3
Els principals sistemes de transport del turisme estranger per arribar a Lleida

Font: Elaboració a partir de les dades de l'enquesta FRONTUR de l'Institut d'Estudios Turísticos -amb informació provincial i local- i de les dades que publica la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya -amb informació per marques turístiques-.

Gràfica 4
Els principals mercats d'origen del turisme estranger a Lleida

Font: Elaboració a partir de les dades de l'enquesta FRONTUR de l'Institut d'Estudios Turísticos -amb informació provincial i local- i de les dades que publica la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya -amb informació per marques turístiques-.

El 87% dels turistes estrangers arriben per carretera

El 85% dels turistes estrangers són francesos i andorrans

El turisme estranger va generar l'any 2013 uns 459 milions d'euros a Lleida i la previsió és que sigui de 452 milions l'any 2014

El 73% dels ingressos del turisme estranger l'aporten els excursionistes

El turisme estranger a Lleida: una primera radiografia

El turisme estranger està demostrant en els darrers anys un notable dinamisme a Lleida, tot i que segueix tenint un paper molt inferior al que desenvolupen els turistes procedents de la resta de Catalunya i d'Espanya.

Universitat de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Turisme

Càtedra de **T**urisme d'**I**nterior i de **M**untanya